

ill: Elin Hällholm

SPRÅKJAKTEN, ett samarbetsprojekt för att stärka barns språkutveckling.

Språkjakten vill erbjuda en lustfylld jakt på språket för barn och föräldrar. Under första året fokuseras på barn med språkstörning. Andra året vidgas projektet till att gälla även barn i allmänhet.

Bakgrund

Diagnosen språkstörning ges i de fall där utvecklingen av barnets språk är påtagligt försenad jämfört med jämnåriga barn. Internationell forskning visar att mellan 5 och 8 % av barn i förskoleåldern har någon form av språkstörning. Grava svårigheter finns hos 1-2 % av en årskull. Man är överens om att en tidig åtgärd minimerar de negativa effekter, som en språkstörning ger. Vanligtvis remitteras barn från BVC till logoped i samband med treårskontrollen.

Projekttid

20110101 – 20121231

Syfte och mål

Projektet vill genom ett nära samarbete med landstinget Västernorrlands logoped-, habiliterings- och BVC-verksamheter och kommunernas folkbibliotek, skolor och förskolor stödja barns språkutveckling och visa hur man hittar fram till barnbibliotekens stora utbud av bra och spännande böcker för läsning, lek och samtal.

Språkjakten är tänkt som ett länsövergripande projekt i Västernorrland, där landstinget och de sju kommunerna samverkar genom att bygga upp ett väl fungerande och hållbart nätverk mellan bibliotekarier, logoped, BVC-sköterskor och pedagogisk personal.

Personalkategorierna kommer genom projektet att öka kunskapen om varandras kompetenser och hitta bra metoder för att utveckla samspelet med barnet och deras föräldrar.

Genomförande

Under första året fokuseras på barn med språkstörning och deras föräldrar.

Andra året vidgas projektet att även gälla barn i allmänhet.

- En arbetsgrupp med logoped och bibliotekarier bildas. Gruppen tar fram ett förslag på två broschyrer/häften, en som riktar sig till barnet och en som riktar sig till den vuxne. I barnets häfte finns möjlighet att lista sina favoritböcker och inspirerad av dem skriva, rita och måla. I den vuxnes ska finnas tips och idéer hur man kan göra bokläsningen och språkövningarna till ett samspel mellan barn och vuxen. Vuxenhäftet översätts till flera språk, för att svara mot behov från föräldrar och barn med annat modersmål än svenska. Barnet och föräldern får broschyrerna i samband med besök hos logoped.

Arbetsgruppen går även igenom bibliotekens bestånd av bilderböcker och tittar på den fortlöpande utgivningen. Där behov finns köps lämpliga böcker på de största invandrarspråken in. Böckerna kategoriseras utifrån innehåll = de som behandlar språkliga begrepp eller olika områden/teman och användning = de som inspirerar till lek och samspel alternativt lämpar sig för alternativa kommunikationssätt t.ex. tecken som stöd. Biblioteket köper in flera exemplar av de titlar, som valts ut och försöker hitta system för att lättare kunna söka böckerna i bibliotekskatalogen och på hyllorna.

Arbetsgruppen träffar varandra regelbundet och deltar också i arbetsmöten med de egna professionerna, för att både informera och få in synpunkter.

Arbetsgruppen arrangerar två gemensamma fortbildningsdagar för logoped och bibliotekarier. Logopederna berättar om barns språkutveckling och språkstörning och bibliotekarierna tipsar om användbara barnböcker för utvecklande samspel med boken i centrum. Till dessa fortbildningsdagar bjuds även en föreläsare in, som presenterar ny forskning kring barns och vuxnas gemensamma bokläsande.

- En projektledning bestående av en bibliotekarie och en logoped (tillsammans 40% tjänst) håller i projektet, sammanställer boklistor och häften, köper in böcker och kallar till möten.

Effekter

Önskat resultat av detta projekt är att föräldrar till barn med språkstörning ska komma till biblioteket med sina barn och få professionell hjälp att hitta bra och användbara böcker för gemensam läsning. Genom att bibliotekspersonalen är väl förberedd kan de utifrån barnets medhavda häfte plocka fram och visa de böcker, som stödjer barnets språkliga utveckling. Barnet och den vuxne kan sedan tillsammans välja ut vilka av böckerna de vill fördjupa sig i. Professionell hjälp och ett bra bemötande ökar sannolikheten för att de kommer tillbaka som låntagare på biblioteket. Föräldrarna kommer dessutom att kunna få en ökad förståelse för sitt

barns intressen och behov. Logopedier och bibliotekarier förbättrar sina kunskaper om varandras arbeten och ska tydligare kunna se klara samarbetsvinster. När projektet breddas under år två kommer även BVC-sköterskor och pedagogisk personal att ingå i nätverket, för att då kunna ännu fler barn före läs- och skrivåldern.

Effekterna av detta projekt kommer att vägas och mätas med hjälp av intervjuer och enkäter.

Målgrupp

I första hand är projektets målgrupp barn med språkstörning (ev i kombination med andra funktionsnedsättningar) och deras föräldrar/vårdnadshavare. Barn med språkstörning är i stort behov av vuxna, som kommunicerar med dem på ett sätt som är medvetet anpassat till deras intressen och språkförmåga. Detta är något föräldrarna behöver stöd och kunskap för att kunna göra, i synnerhet som många av barnens föräldrar själva har eller har haft liknande svårigheter.

En hel del av dessa barn och deras föräldrar har ett annat modersmål än svenska, vilket gör att det blir ännu viktigare med ett konkret stöd och personligt möte med logoped och bibliotekarie.

Vårt projekt syftar alltså till att underlätta för föräldrar att, trots hinder i form av funktionsnedsättning, kulturell eller etnisk bakgrund, kunna stödja barnets språkutveckling.

Projektets målgrupp är också logopedier, bibliotekarier, BVC-personal och personal från förskolor och skolor genom kurser och fortbildning.

Under andra året tillkommer även barn i allmänhet som en viktig målgrupp för projektet.

Uppföljning och utvärdering

Projektet kommer att följas upp med hjälp av enkäter till föräldrarna, i vissa fall kompletterade med intervjuer av vuxna och barn. De deltagande logopedverksamheterna och biblioteken får utvärdera sina respektive delar av samarbetet vid träffar och fortbildningsdagar och med hjälp av frågeformulär. En extern utvärderare kopplas in under projekttidens andra år.

Delaktighet och eget skapande för målgruppen

För de deltagande barnens del kommer häftet/arbetsboken att utformas så att den uppmuntrar till bildskapande och även ger en känsla av delaktighet genom att barnet listar sina favoritböcker där. Föräldrarna informeras redan från början om projektet och får sedan chans att fortgående reflektera och rapportera om egna och barnets upplevelser av projektet.

Hinder

Det finns alltid en risk att föräldrarna inte söker sig till biblioteken med sina barn, beroende på ovana och osäkerhet kring vad biblioteket kan ge och vilka normer och regler som gäller där. Om och när de övervinnet detta första hinder, kan det alltid finnas en risk att de inte uppmärksammas och därför inte får den hjälp som utlovats. Detta är något vi måste ha i åtanke, både när logopeden informerar föräldern och när biblioteket tar emot besökare på barnavdelningen.

Bemötandefrågor blir därför en stående punkt på träffarna under det första projektåret.

Samarbetspartners

Under första projektåret bildar Landstinget Västernorrlands logopedverksamheter, Länsbiblioteket Västernorrland och kommunbibliotekens barnavdelningar i Örnsköldsvik, Sollefteå, Kramfors, Härnösand, Timrå, Sundsvall och Ånge en arbetsgrupp.

Andra projektåret inbjuds även representanter för länets alla förskolor (läslustombud), skolor (specialpedagoger) och BVC-sköterskor i arbetsgruppen liksom intresseorganisationerna Afasiförbundets föräldraförening och Talknuten.

År 2

Projektets första år dokumenteras och utvärderas, för att under andra året fortsätta i delvis utvidgade former där även personal från deltagande förskolor, skolor, BVC och intresseorganisationer bjuds in till fortbildningsdagar.

Projektledarna och arbetsgruppen ser till att alla är informerade om projektet och får chans att diskutera det.

Under detta andra år skiftar fokus från Barn i synnerhet till Barn i allmänhet. En gemensam strategi tas fram. Föräldrar och personal inom förskola och skola ska genom den hitta fram till böcker och bokläsande/boksamtal, som gynnar barns språkutveckling.

Integration i löpande verksamhet

Projektets ambition och målsättning är att samarbetet mellan logopedverksamhet och barnbibliotek ska ha hittat sina former och fortsätta även efter projekttidens slut. Regelbundna, gemensamma träffar kring barns språkutveckling bokas in i god tid inför varje termin. Allt för att hålla kunskaperna och nätverket vid liv.

Information om projektet

Projektet kommer att finnas som dokument på de samarbetande bibliotekens och på landstingets webbplats. Det kommer också att presenteras för politiker och kollegor inom de samarbetande institutionerna, finnas med på konferenser, mässor (Bok & Bibliotek, Logopeddagarna) och skrivs om i facktidskrifterna.

Ekonomisk kalkyl

<u>Intäkter</u>	<u>År 1</u>	<u>År 2</u>
Kulturrådet:	225 000	225 000
Landsting Västernorrland (Landstingets logoped/ arbetstid och resor):	111 500	111 500
Kommunerna (ev Kommunförbundet) (Bibliotekariernas arbetstid och resor):	111 500	111 500
Länsbiblioteket Västernorrland (kontor och konsulenttid):	100 000	100 000

= 548 000 548 000

Utgifter

Inköp av media: 150 000 150 000

Projektledarlön och OH: 365 000 365 000

Inspirationsdagar: 23 000 23 000

Marknadsföring: 10 000 10 000

= 548 000 548 000

Sammanfattning

Språkjakten vill genom ett nära samarbete mellan landstinget Västernorrlands logoped-, habiliterings- och BVC-verksamheter och kommunernas folkbibliotek, skolor och förskolor stödja barns språkutveckling och på ett lustfyllt sätt visa hur man hittar fram till barnbibliotekens stora utbud av bra och användbara böcker för språkstimulerande samtal och lek.

20100802 /KL